

Cestování s motoklubem

Bystřička

Termín:

neděle 20. srpen 2017

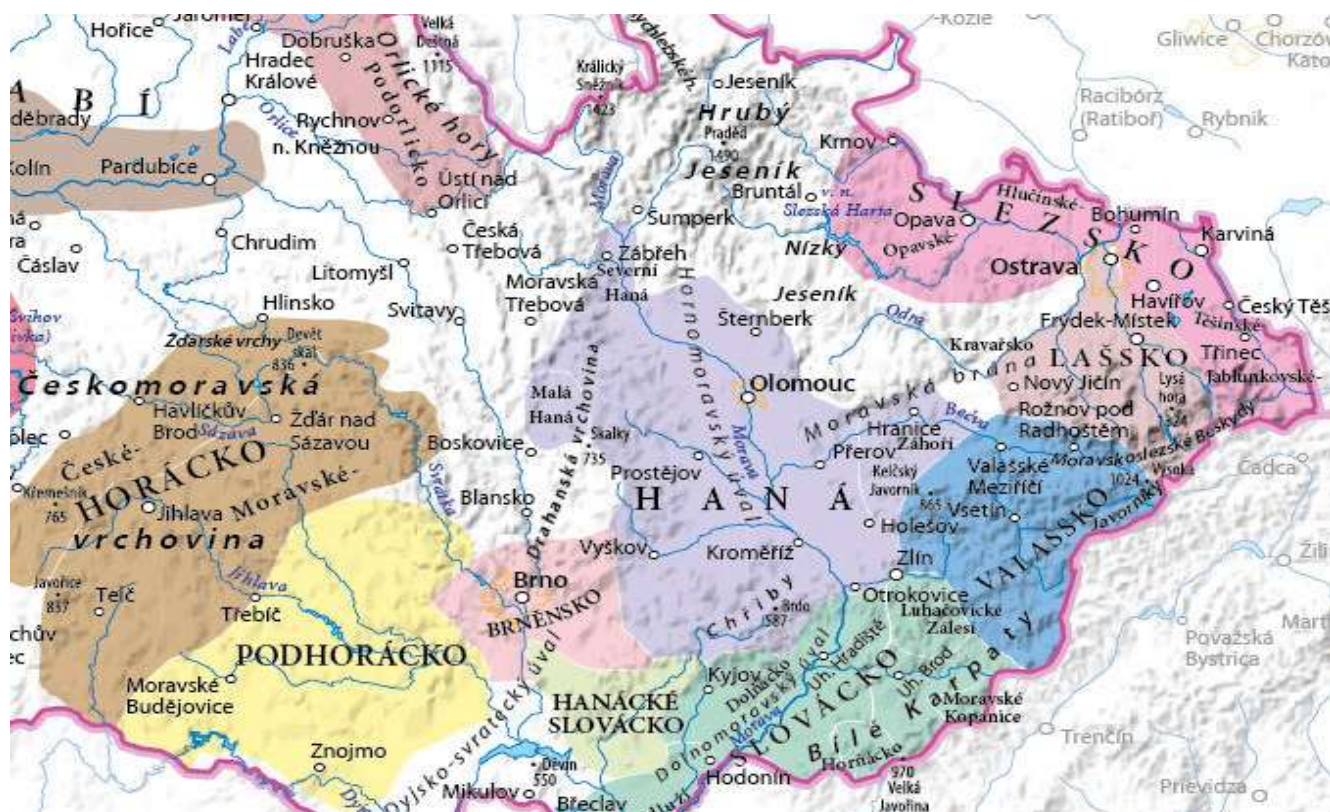
Místo a čas startu:

benzínka SHELL Slavkov u Brna, v 9.00 hodin

Trasa:

252 km – 4:33 h jízdy

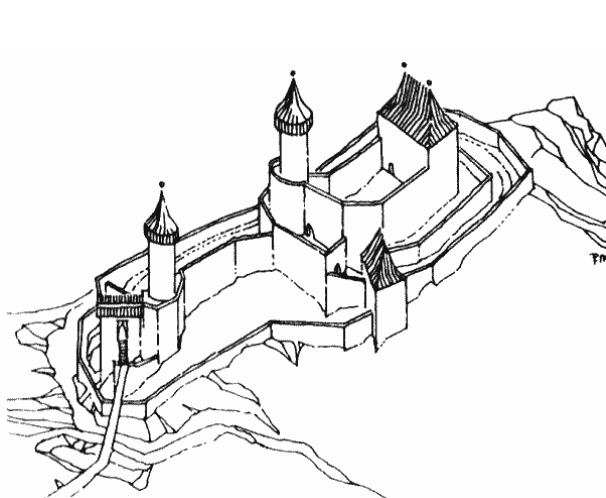
Na trasu vyjížďky vyrazíme na východ, silnicí č.50/E50. Do Nesovic, k odbočce na Koryčany, ohřejeme motor a pneumatiky. Za odbočkou totiž začíná první jezdecky atraktivní část vyjížďky. Silnice se kroutí mezi buchlovskými kopci, za Stupavou pak prolétneme Buchláky v rychlých protahovacích až do Zlechova. Projedeme silnicemi tří moravských regionů: Hané, Slovácka a Valaška. Tož uvidíme, jak se bude měnit krajina a lidé přejezdem mezi nimi.

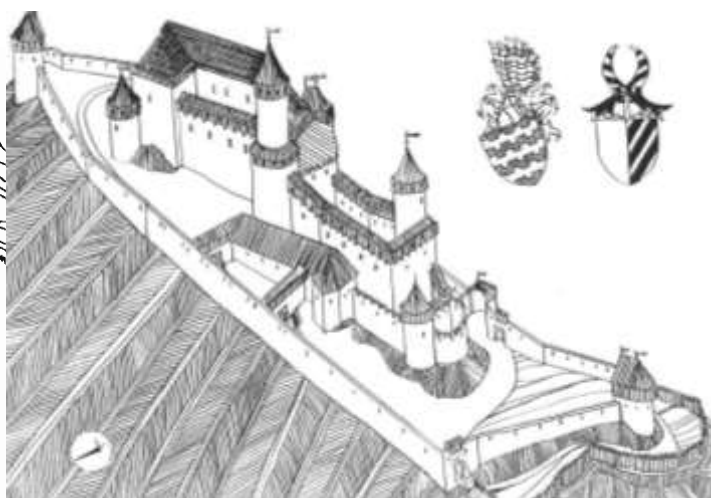
Moravské regiony

Nový Cimburk u Koryčan je naše první zastávka. K hradu se přijíždí serpentiny nad hladinou přehrady směrem na Stupavu. Jede se betonovou uličkou, přes betonové mantinely není do zatáček vidět a to mi vždycky lechtá bránici. Zastavíme na břehu Koryčanské přehrady, pak asi 10 minut do kopce a jsme u vstupní brány.

Hrad začal stavět Bernard z Cimburka. Byl zemským podkomořím u krále Jana Lucemburského, otce Karla IV., po jehož stopách jsme se vydali vloni. Ptáte se, jak se mohl jmenovat „z Cimburka“ když Cimburk ještě nestál? No, on totiž vyměnil panství kolem Stupavy za panství u Trnávky s Jindřichem mladším z Lipé. U Trnávky opustil svůj rodný "Starý Cimburk", a zde v Buchlovských horách, začal stavět "Nový Cimburk", jak se hrad vlastně oficiálně jmenuje. Bernard si tedy nemusel příjmení měnit ☺.

Podoba hradu kolem roku 1400 pohled z jihu.

Rok 1650 pohled ze severu

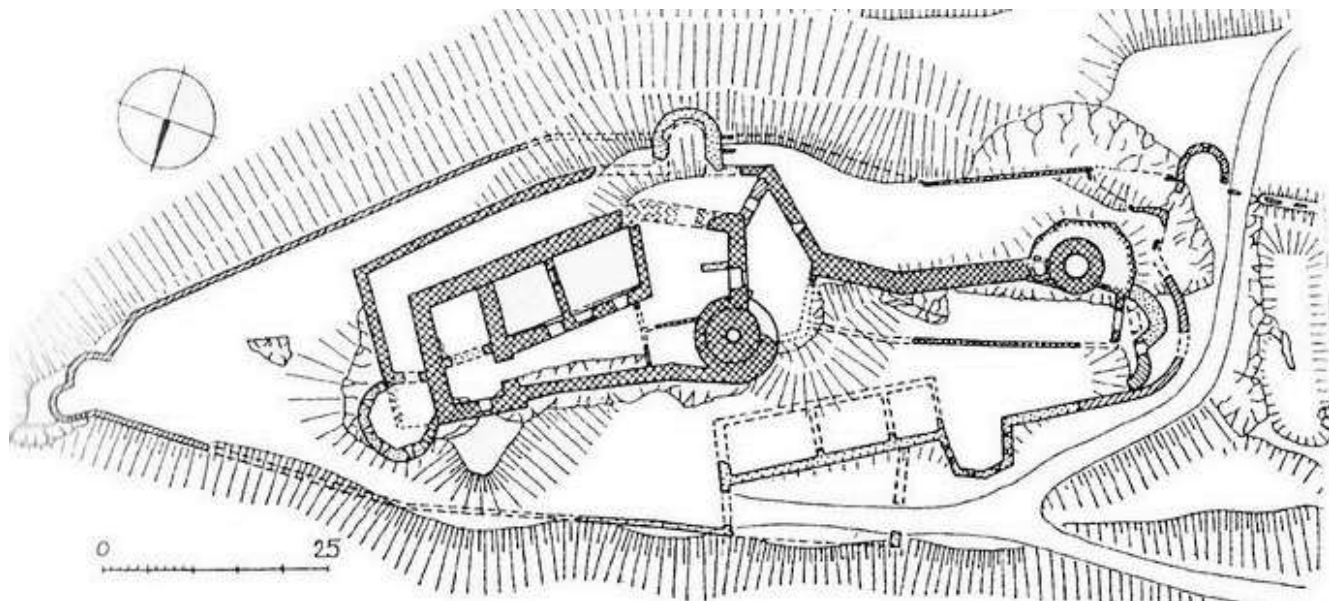
Ovšem Bernard Jindřicha výměnou podvedl, dále užíval obou panství jako svého majetku. Konflikt se vyhrotil, když Bernard nadále držel staré panství a navíc se chystal Nový Cimburk opět „výhodně“ prodat. V roce 1350 hrad oblehl svým vojskem moravský markrabě Jan Jindřich, aby sjednal spravedlnost. Spravedlnost naplnil tím, že se sám stal majitelem hradu. Mohl si to dovolit, byl královský synek (syn Karla IV.), kdo by se odvážil něco namítat? Peněz měl také dost, hned začal hrad přestavovat. V přestavbě pokračoval i Jindřichův markrabě Jošt, který jmění probendil a zastavil hrad Zikmundu z Letovic. Jenže Zikmund stál ve válkách Jošta s Prokopem na straně Prokopa a musel se zástavního držení hradu vzdát. Hrad šel od zástavy k zástavě a z ruky do ruky. Změny majitelů neprobíhaly vždy po vzájemné dohodě. Příkladně Vok IV. z Holštejna roku 1407 hrad přepadl a majiteli, Čeňkovi z Drahotuše, jej sebral. Ten se pak léta na zemském soudě domáhal vrácení hradu. Marně, měl si hrad líp hlídat. Byl prostě středověk... Navíc Vok byl docela rebel. Konvertoval k husitství, dokonce je podepsaný pod peticí za propuštění Husa z Kostnice.

Husité roku 1421 hrad poškodili. Král Zikmund povolil vydat na opravu opevnění 100 kop grošů a nakonec hrad sám zabral. Tak důležitou pevností totiž v první polovině 15. století Cimburk byl.

Hrad roku 1468 dobyl uherský král Matyáš Korvín. Jeho opevnění přestavěl a zmodernizoval. Uhři z Moravy odtáhli a majetek získal, dnes bychom řekli zprivatizoval, zemský hejtman Ctibor Tovačovský z Cimburka. Do 16. století byl Cimburk předmětem složitých jednání a vlastnických přesunů, až hrad získal Vilém z Víckova do trvalého a dědičného vlastnictví. Vyplatil zástavu, aby mohl užívat Cimburk jako svobodný šlechtický majetek. Za Viléma hrad i panství prosperovalo, Vilém byl tak trochu podnikatel a na stavebních úpravách to bylo znát. Zdokonalil fortifikační

systém, přestavěl vstup do hradu a zajistil ho novou baštou. Po Vilémově smrti šel hrad s panstvím zase z ruky do ruky. Nejvíc hrad zadlužil Gabriel Majlát, hrabě sikulský, svobodný pán a stálý hrabě země Fogaroš. Dluh dosáhl u Olomoucké kapituly 6500 zlatých. Dokonce jednou byl hrad dobyt, majitele zajali a ten se musel vykoupit. Deset tisíc zlatých výkupného spolu se starým dluhem dostalo hrad do bankrotu.

I Švédové se snažili hrad dobýt. Poničili okolí, ale hrad útoku v roce 1645 odolal. Po porážce Turků u Vídně (v roce 1683) ztratil hrad jako pevnost význam. Dál sloužil jako sídlo lovců a ubytování personálu velkostatku. V roce 1709 byl tento snad nejhezčí moravský hrad opuštěný.

Stavba tvořila jádro hradu a předhradí. V jádru, ve smyčce hradby, stál okrouhlý bergfrit. Vlevo od něj byl v obvodové hradbě sedlový portál vstupní brány s malým předbraním. V zadní části jádra stál zalomený palác, půdorysně do písmene L. V jižním křídle zbudovali arkýřovou kapli. Jádro obíhal parkán, na západě z něj vybíhalo předhradí. Mohutná jižní hradba byla ukončena druhou okrouhlou věží, ta střežila původní hradní bránu. Od první brány vedla cesta přichozího parkánem kolem celého jádra do předbraní a do jádra. Později byla vybudována nová brána na západním okraji. Postavena hlásná věž, spojená s jádrem mohutnou přístupovou zdí, rozdělující západní předhradí na dvě části.

Do rekonstrukce hradu se pustilo občanské sdružení Polypeje, zastoupené panem Filipem Manouškem, kolem roku 1995. Projekt na statické zajištění památky provedla Brněnská firma PEM, spol. s r.o., projektantem byla Lenka Šípová a Ing. Jiří Chalabala. Zaměření hradu udělala Brněnská Geodézie, historický průzkum udělal Státní ústav pro rekonstrukci památkových míst (Ing. arch. Hyzler, PhDr. Eliáš a Radim Vrla), podkladem pro řešení sanace byla práce dr. Karla Svobody o stavební vývoji hradu a dostupné historické fotografie či popisy. Návrh zastřešení severovýchodní bašty zpracoval Ing. arch. Josef Hrabec, CSc. Předpokládané náklady na sanaci byly stanoveny na 8.165.200.-Kč

Práce probíhají dodnes, jaké jsou skutečné náklady, zná jen sdružení Polypeje. Hodně jim dala zabrat sanace vypadaných kamenných bloků, zvláště kamenné čocky skalního podloží rozměru 8x3x2 m u paty spojovací hradby. A znáte tu o krutém Bernardovi nebo loupeživém rytíři a barvínkou? Že ne? Tož více si můžeme povědět při prohlídce hradu.

Mapka umístění hradu Nový Cimburk

Za Stupavou se napojíme na E50-ku a přijde čas bodnout koně do slabin. Kroťte však své oře v mezích zákona, protože policie tu číhá skoro za každým stromem. V Hradišti jsme hned.

Justiční palác Uherské Hradiště postavili jako náhradu za shořelou věznici v roce 1891. Sloužil spravedlnosti za první republiky. Po nástupu Němců tu spravedlnost šla od desíti k pěti. Budova sloužila jako vězení a vazební věznice před transportem lidí do koncentráků. Po válce tu probíhaly lidové soudy s kolaboranty, prý končily i veřejnými popravami. Konečně v 50. letech tu nepokrokovější předvoj dělnické třídy prosazoval spravedlnost podle mustru, že pokud se dva sejdou a není třetího, který by je kontroloval, jde o ilegální protistátní skupinu. S takovými živly bylo nutno zatočit! Na vedoucího vyšetřovatele to zde dotáhl podporučík státní bezpečnosti, soudruh Alois Grebeníček. Do budovy vězení svázely hlavně zemědělce ze Vsetínska, kteří se bránili zabavení svého majetku a vstupu do JZD. Věznice se stala místem utrpení stovek lidí.

Dvě tváře budovy zepředu opravená škola

a zezadu ruina staré věznice

Dnes je budova sídlem Střední uměleckoprůmyslové školy. V novorenesanční stavbě stojí za pozornost především vstupní vestibul zaklenutý zrcadlovou klenbou s lunetami a kaple ve vězeňské části nese na klenbě nápis „proletáři všech zemí, spojte se!“

Cestování s motoklubem

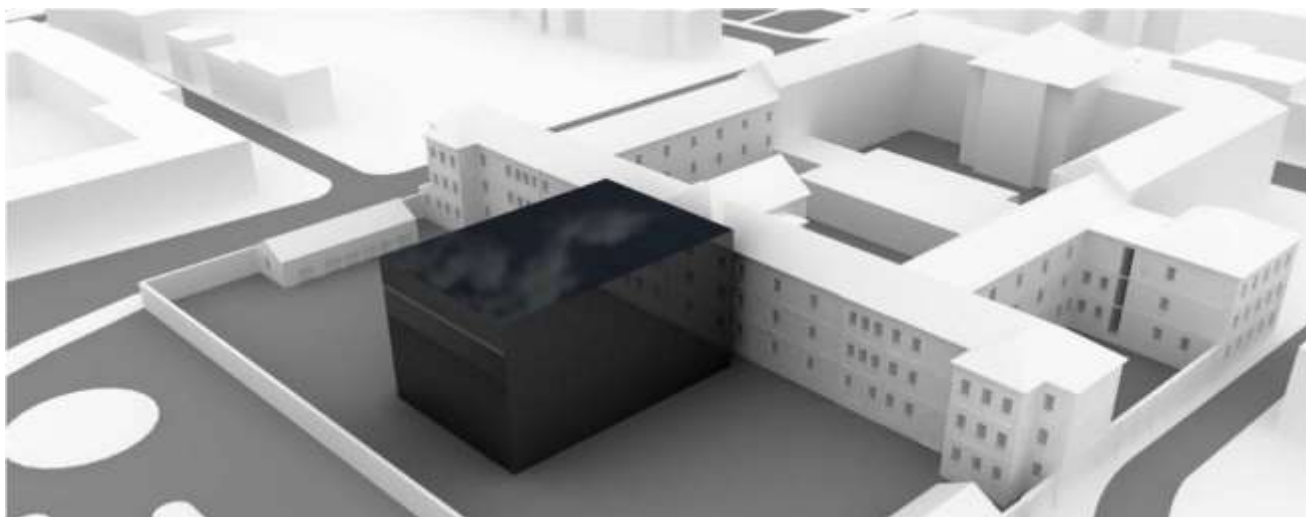
Otec Alois Grabeníček se svým synkem, malým Mirečkem, dnešním poslancem Miroslavem Grebeníčkem

Budova věznice neslouží již dlouhou dobu a je hodně zanedbaná

František Mana (1910–1950). V listopadu 1948 ho oslovil Rudolf Lenhard a navrhl mu připojit se k protikomunistické organizaci Světlaná, resp. jeho skupině Světlaná-Makuta. Vzhledem k jeho novější těžký zločinec a vlastizrádce pan Mana. Provinil se vážně, přivezl panu Lenhardovi balíček...

Takhle si studenti architektury představují památník na zvlášť komunistů, který chtějí za věznicí zbudovat

Výšina Sv. Metoděje je významná archeologická lokalita z období Velké Moravy. Najdeme ji v Mařaticích, za benzinkou OMV, na vyvýšenině, kde se říká "Derfle", je velmi nenápadná. Stál tu církevní komplex a rozsáhlé pohřebiště, baptisterium a několik zděných staveb v 9. století.

Archeologové tu odkryli bezmála sto hrobů, ostatků uložených v rakvích s bohatými milodary. V kapli s hrobovou komorou byla pohřbena VIP osobnost, možná samotný kníže Svatopluk. Žili tu a v dílnách pracovali řemeslníci a jejich rodiny, nechyběla studna a zpevněná cesta mezi

jednotlivými částmi a snad i místo výuky kněží. Vystavený nález oloveného křížku s řeckým liturgickým nápisem dokládá, že tady působili představitelé byzantské misie. Lokalita byla neznámo proč opuštěna v průběhu 13. století.

Opustíme Hradiště a rychlou silnicí číslo 50 směřujeme na Uherský Brod, sledujte trasu na přiložené mapce:

Trasa Hradiště-Vlčnov-Brod

Cestování s motoklubem

Před Uherským Brodem, je ze silnice vidět rozhledna Lhotka u Hradčovic. Ocelovou konstrukci o výšce 35 metrů postavila v roce 2001 společnost Český mobil za peníze EU. Zastavovat nebudeme. Nic zajímavého z podobně ošklivých a nesmyslných staveb stejně neuvidíte.

Zato dobrý důvod je pro odbočení doprava, na Veletiny a dále do Vlčnova: **Vlčnov** je nazýván Perlou Slovácka pro barvitou krásu zdejších krojů. Je proslulý vinařstvím, bohatstvím hudebních tradic, lidové architektury a především zvyky a obyčeji, jako je tradiční Jízda králů. Tento zvyk se koná poslední neděli v květnu na Letnice. "Král" (12-13-tiletý chlapec ve vlčnovském kroji) projíždí obec na koni se svou družinou.

Král z Vlčnova

Říká se, že je to památka proradného Matyáše Korvína, který se před Jiřím z Poděbrad zachránil tak, že převlečen do ženského kroje prchal z Moravy. Podle etnografů jde o pozůstatek rituálu z doby vpádu Kumánů neboli Tatarů. Volání legrůtů „Hýlom, hýlom“ odpovídá tatarskému „hivóm“ – volám. Vědecký výzkum objevil, zcela bez poezie, že DNA moravských Slováků má s Kyrgyzstánci také v chromozomu Y v několika bodech podobnou genetickou strukturu.

Vinný sklípek před Vlčnovem:

Lidová architektura Vlčnova

Od odbočky na Vlčnov je do Brodu jen kousek. Uherský Brod je předmětem našeho zájmu jen okrajově. Město leží v podhůří Bílých Karpat. Za první republiky tu budovali zbrojovky, zejména z toho důvodu, že byly dostatečně vzdáleny od hranic s Německem a na objekty ukryté v zdejším hornatém terénu je letecký útok obtížný. Zbrojovky byly mezi kopci Bílých Karpat dobře chráněny. Ta zdejší je funkční do dnešních dob, jiné zanikly ve víru doby.

Uherský Brod přišel ke svému přívlastku během uherských nájezdů. Původně se označoval pouze jako Brod (přes řeku Olšavu). Nejznámější uherský nájezdník byl Černý Janek. Na obrázku vpravo je jeho socha na budově radnice. Ve městě je řada historických a církevních památek s různým významem a osudem. Nejstarší památka, kostel Mistra Jana Husa, byl v 18 století odsvěcen a využíván jako sklad munice (na obrázku vlevo). Církvi byl vrácen, až ve 20 letech minulého století.

V místním pivovaru má dlouhou a zajímavou historii i vaření piva. Víte, že Jan Amos Komenský, který se narodil 28. 3. 1592, patřil do pivovarnické rodiny? Jeho otec, Martin Komenský, byl v Uherském Brodě členem cechu pivovarníků. Na počest otce Učitele národů se v Pivovaru Uherský Brod vyrábí 14% světlý speciál Comenius. Učitel národů má ve městě své muzeum. Jan Amos (poslední biskup Jednoty

bratrské) odešel do exilu, vypukla třicetiletá válka, pivovar obsadili Švédové. To si nenechali Rakušané líbit, a když se Švédové „ožrali ani prasca“, rakouská vojska je vyhnala z města. U čepu rázem byli Rakušané, Švédové dobyli pivovar zpět stejnou taktikou jako rakouská vojska. Situace se několikrát opakovala. Předmětem sváru středověkých armád byla evidentně pivní pěna, nikoliv náboženské svobody v Rudolfově majestátu...

Cestování s motoklubem

Nakonec rakouská vojska pivovar vypila do dna. Švédové se pivovaru zmocnili, ale již nebylo co pít, tak pivovar ve zlosti zbořili. To se nelíbilo místním a po Vestfálském míru si postavili pivovar nový, stojící dodnes. Budovy dnes nevypadají tak hezky, jako na malířském plátně dole, ale pivo tu vaří stále dobré.

Obráz pivovaru v době jeho největšího věhlasu

Hezký detail pивní hladiny, že jo?

Dost už o pivu a historických postavách. V tomhle městě sídlí Zbrojovka Uherský Brod, světoznámý podnik, vyrábějící ruční zbraně pro vojenské použití. Zbrojovka vznikla jako pobočný závod Strakonice někdy kolem roku 1926. Byla výrobcem slavného samopalu vz.58 (kadence ta-ta-ta-ta-ta-ta-ta!!! Někdy ještě mnohem rychlejší.), samopalu vz.61 Škorpion a mnoha jiných zbraní. Na bohatou tradici dnes navazuje zcela novými modely z ucelené řady nejmodernějších služebních zbraní se značkou „Zbrojovka Uherský Brod“. Značku vidíš vlevo. Nosným programem je moderní útočná puška v ráži 5,56x45 mm NATO, standardní zbraň jednotlivce Armády České republiky. Soubor útočné pušky nese název CZ 805 BREN. Zbraň se vyznačuje mimořádnou odolností. Spolehlivě funguje a splňuje požadavky na spolehlivou funkci ve ztížených podmínkách v prachu, písku a v blátě.

Automatická útočná puška CZ 805 BREN A1:

Zbrojovka vyrábí i další zbraně pro sportovní a lovecké účely. Zvlášť lovecké zbraně jsou hotová umělecká díla.

Nejvíce závod proslavili samonabíjecí pistole. Pistoli CZ75 zná celý svět, její konstrukce předurčila celou kategorii služebních a obranných pistolí. Na základě této zbraně vyvinula Zbrojovka Uherský Brod řadu navazujících modelů. Obranný kompakt CZ P-07 je dole na obrázku.

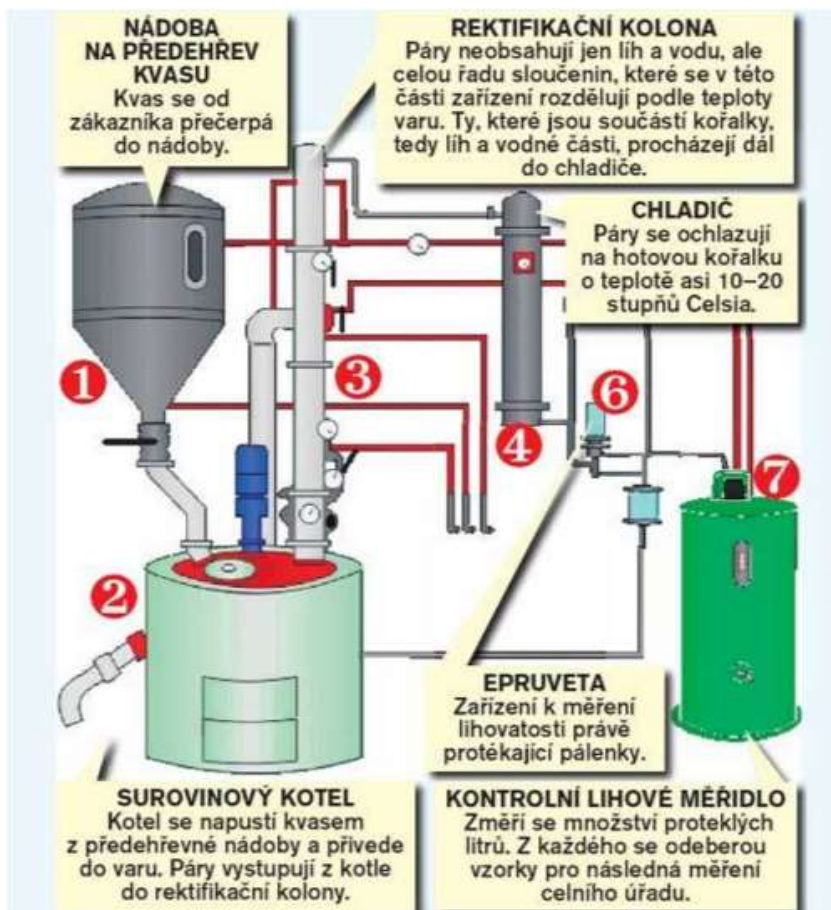
Zbrojovka má v Uherském Brodě i podnikovou prodejnu, můžete si za nějakých dvanáct tisíc tuhle hračku koupit.

Budovy zbrojovky

Z Uherského Brodu pokračujeme po silnici číslo 490/492 do Luhačovic. Cesta vede po pěkné zatáčkovitě silnici, asfalt nemá chybu, do zatáček není dobře vidět a je třeba větší pozornosti.

Luhačovice jsou největší lázně na Moravě. Léčí se zde nemoci dýchacího ústrojí, trávení a obezita. Vyvěrá tu šest přírodních pramenů. Nejznámějším je Vincentka. Město má hezkou urbanistickou a architektonickou tvář v krásném členitém terénu spojených údolí. Na podobě Luhačovic se podíleli vynikající architekti Dušan Jurkovič, Emil Králík, Oskar Poříška, dokonce i mezinárodně respektovaná osobnost v moderní architektuře Bohuslav Fuchs. Vypracoval pro Luhačovice několik územních plánů, podle jeho návrhu byly postaveny penziony Radun, Iva, Avion a Viola a vila Sáva. No, však uvidíte sami! Všude uklizeno, pěkné domy, lázeňští hosté posedávající v kavárnách a předzahrádkách... Skoro jako v dobách Vlasty Buriana. Tohle místo stojí za extra návštěvu s rodinou. Je tu těžké zaparkovat, tak se raději vydáme na další cestu do Vizovic, hlavního města Valašského království.

Vizovice to je slivovice a světově proslulá značka Rudolf Jelínek. Na Trnkobraní se tu pořádají závody v pojídání švestkových knedlíků, festival „Valašský frgál“ a přehlídka tradiční výroby figurek vizovického pečiva i tradicí sklářských výrobků sklárny Glass Atelier Morava.

Rudolf Jelínek (1892 - 1944) ve 30. letech zahájil výrobu košer destilátů. Při jejich výrobě musel použít jen takové suroviny a postupy, které jsou v souladu s pravidly ortodoxní židovské víry. Rudolf Jelínek to dokázal a v roce 1934 se prosadil na náročné zámořské trhy, čímž proslavil své jméno i jméno Vizovic po celém světě.

Dostát náročným kritériím košer produkce mohl Rudolf Jelínek zejména díky tomu, že i jeho výrobky se vyznačovaly vysokou kvalitou a byly známé po celé tehdejší republice i v mnoha evropských zemích. Sám židovský původ Rudolfa Jelínka byl pochopitelně tomuto výrobnímu postupu ku prospěchu. Výroba košer destilátů se brzy ukázala být pro firmu zdrojem slušných zisků, a to z několika důvodů. Hlavní bylo, že se jejich produkcí mohl vyrovnávat ztížený domácí odbyt v letech hospodářské krize. Valná část této výroby byla totiž určena pro export zejména do USA, kde se staly záhy vyhledávanými v tamější početné židovské komunitě. Rudolf Jelínek společně s manželkou zahynul v Osvětimi a v roce 1948 byla firma znárodněna. Vlevo na obrázku manželé Jelínkovi.

Z Vizovic vede hezká zatáčkovitá pasáž silnicí č.69 **do Vsetína**. Pokud zbude čas, můžeme si prohlédnout i zbytky zdejších zbrojovek. Výroba ve Zbrojovce Vsetín se rozjela v roce 1937. Jejím hlavním úkolem byla výroba kulometů všech ráží a zároveň měla vyřešit stejně naléhavou potřebu výroby příslušného střeliva. Vyráběli malorážový protiletadlový kanon VKPL vz. 36 ráže 20 mm Oerlikon.

Během okupace se Zbrojovka stala součástí německého válečného průmyslu a jeho zbrojního programu. Jako výrobce zbraní byla pro nacisty extrémně důležitá. Kapacita výroby se zvedla až desetinásobně, díky čemuž počet obyvatel Vsetína dosáhl v té době čtrnácti tisíc, tedy dvojnásobku předválečného stavu. Obsluha kanonu KPL vz. 36 na obrázku vlevo

Po válce, konkrétně v roce 1950, se Zbrojovka postupně měnila na Závody Říjnové revoluce, národní podnik. Vyráběli tu i české vzduchové tkací stavy. V 70. letech tu pracovalo 7 500 zaměstnanců a stroje se vyvážely do šedesáti zemí světa. V roce 1990 vznikly z původní Zbrojovky tři hlavní samostatné firmy. Jednou z nich byla Zbrojovka Vsetín - INDET, která se

vrátila k výrobě zbraní a munice. Vyráběla mimo jiné i munici do nově nakoupených Pandurů. V první polovině 90. let zaměstnával podnik ještě kolem dvou set lidí, pak se IDET přejmenoval na ZVI a přes několik vlastníků se zbrojovka dostala do soukromých rukou. Armáda, místo toho, aby munici kupovala podle zákona o veřejných zakázkách, svěřila výběr dodavatele munice zahraničnímu prostředníkovi za provizi. Byl to jistý brigádní generál, který stál v čele Národního úřadu pro vyzbrojování. Znáte jiný stát v Evropě, který by v době ekonomické krize likvidoval svůj vlastní strategický průmysl, pracovní místa a daňové příjmy a který by se dobrovolně vzdával suverenity v oblasti nákupů výzbroje pro svou armádu? Mluvčí ministerstva tehdy prohlašoval, že munici nakupuje přes vyzbrojovací agenturu NATO kvůli úsporám. Osud Vsetínské zbrojovky se začal naplňovat, přesto část podniku si zbrojní výrobu dodnes udržela.

Zbrojní systém na obrněncích Pandur

Munice do kanónu Pandura

Vyrábí se tu komplet PL-20, což je soubor výrobků zahrnující pozemní i letecký zbraňový systém a příslušenství. Zbraňový systém ráže 20x102 mm tvoří letecký kanon ZPL-20, letecký kontejner KPL-20, letecká munice MPL-20.

Ke zdejší výrobě patří i malá samonabíjecí pistole KEVIN určená pro střelbu na krátkou vzdálenost. Pistole je určena pro běžnou ochranu života, zdraví a majetku civilních osob nebo jako záložní zbraň policejní a vojenské užití. Zbraň vyrábí v ráži 9mm Browning nebo 9mm Makarov. Pistole má dynamický závěr. K pohodlné střelbě malou pistolí výkonnými náboji přispívá systém brzdění závěru odběrem plynů, který je českým patentem.

Ze Vsetína se vydáme klikatou silnicí vedoucí Hostýnskými vrchy k řídce **Bystřička**. Přehrada na stejnojmenné řídce byla postavena v letech 1908–1912, stavbu řídil projektant vídeňský inženýr a stavební rada Emil Grohmann. Vidíte ho na obrázku vlevo. Stavěla se jako zdroj vody pro zdymadla už tehdy plánovaného kanálu Odra - Dunaj a měla nejsmělejší přehradní zeď v celém tehdejší Rakousku-Uhersku. První zpracovanou studii spojení Odry a Dunaje průplavem předložil v roce 1871 profesor vídeňské techniky dr. Arthur Oelwein. V roce 1901 byla v rakousko-uherské monarchii zpracována předloha zákona o vodních cestách a podnikly první kroky k realizaci tohoto projektu. Průplav spojující Černé a Baltské moře měl být dlouhý 310 kilometrů a splavná trasa by měřila 2900 kilometrů. V roce 1912 na první etapu stavby průplavu vyčlenili 186 milionů rakouských korun. Jenže válkou všechno padlo, peníze investovali do modernizace železnice.

Cestování s motoklubem

Za první republiky stavbu průplavu propagoval hlavně profesor Antonín Smrček. Navrhl velkorysejší variantu, aby průplavem mohly proplouvat dvousměrně i velké, tisícitonové lodi. To znamenalo průplav široký alespoň čtyřicet metrů a nejméně čtyři metry hluboký. Postaveno by muselo být mnoho zdymadel, protože hladina vrcholové nádrže u Hranic na Moravě by byla o 142 metrů výše než hladina Dunaje, na druhé straně by pak hladina Odry byla o 114 metrů níže. Postaveno mělo být devatenáct gigantických zdymadel. Průplav měl začínat u polské obce Kozlí a dosáhnout české hranice u Bohumína, akvaduktem by se dostal přes Odru na pravý břeh a pokračoval kolem Ostravy do Bartošovic, Jeseníku nad Odrou, Hranic, Lipníka nad Bečvou k Přerovu, tam by akvaduktem průplav opět překročil Bečvu a pokračoval k Otrokovicím, kde by dalším průplavním mostem překonal Moravu a vedl po pravém břehu k Uherskému Hradišti, Moravskému Písku a Lanžhotu. Za ním by opět přešel akvaduktem přes řeku Moravu, dosáhl Malce a u bratislavského Děvína vyústil do Dunaje

Orientační mapa spojení tří moří

Přehrada na Bystřičce je jednou z nejstarších přehradních hrází v ČR. Postavili ji na okraji Vsetínských vrchů v geologické oblasti tzv. karpatského flyše, který nemá souvislé nepropustné vrstvy. Výstavbu zajišťovala vídeňská firma Rabas-Kosina-Weiner. Při stavbě se jako první na našem území počítalo při řešení stability přehrady se vztlakem jako se silou působící v základové spáře. Všechny výkopové a stavební práce byly prováděny ručně. Přesto stavba trvala jen pět let (vlastní hráz trvala dva roky) a představovala tak vrchol vodního stavitelství ve své době. Dnes

Cestování s motoklubem

přehradní nádrž slouží k rekreaci a zachycuje též povodňové přívaly. Na začátku léta může výška hladiny kolísat až o několik metrů.

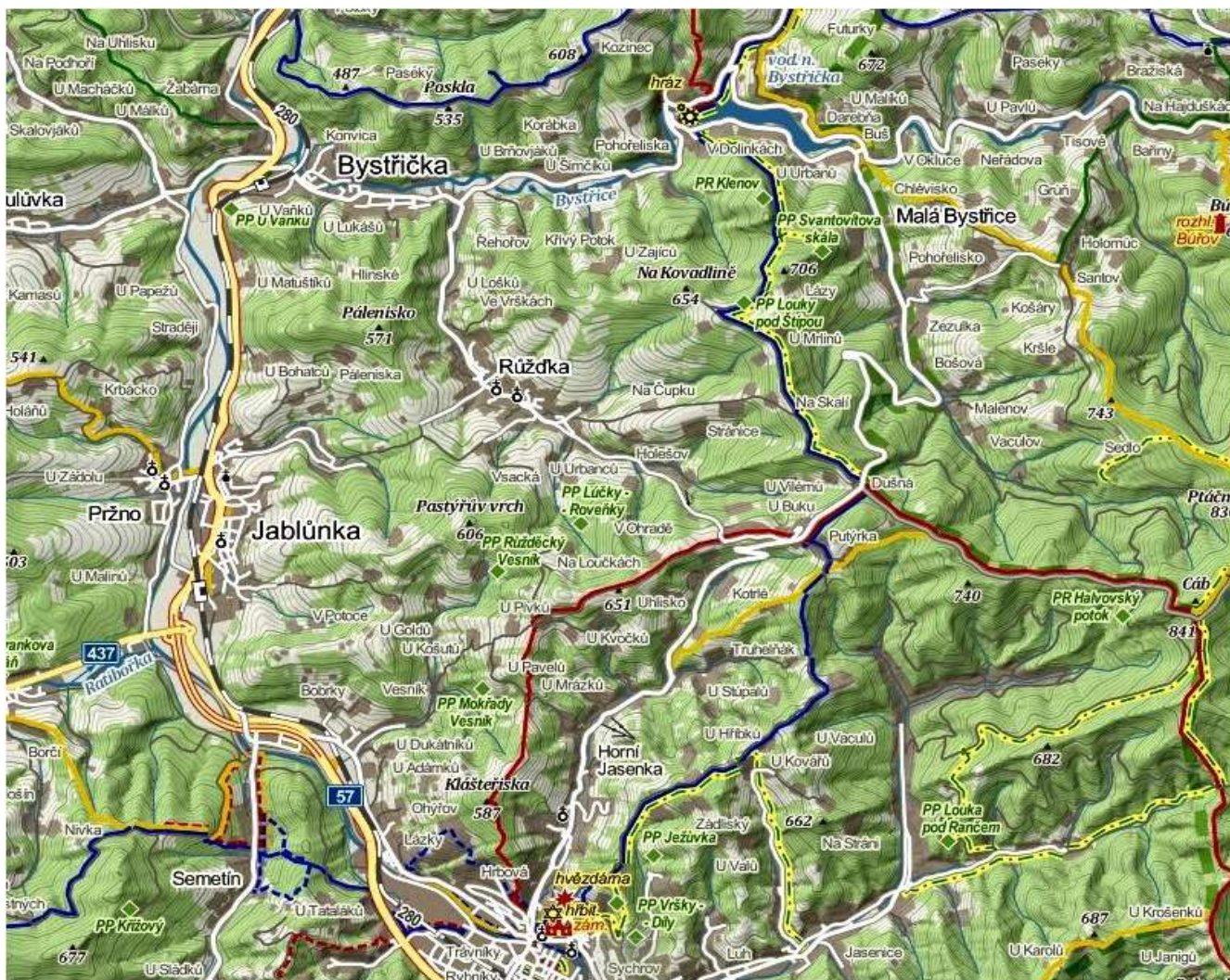

V průběhu roku 2001 se začalo s opravou koruny hráze. V roce 2003 se přehrada odbahnila a po revizi hráze ji napustili. Šlo o první odbahnění od roku 1912.

Přehrada Bystřička během rekonstrukce

Stručný technický popis: Kamenná hráz dlouhá 36,5 m byla nedávno zpevněna cementovými injekcemi. Celková plocha je 38 ha. Přehradní hráz je gravitační, zděná z místního lomového kamene na cementovou maltu, základ hráze je z prostého betonu. Oba líce hráze byly obloženy řádkovým zdivem z kamene. Půdorysně tvoří koruna hráze kruhový oblouk o poloměru 135 metrů. K utěsnění návodní strany hráze bylo použito dusaného jílů a přírodního asfaltu. Vypouštěcí věž, spodní výpusti a bezpečnostní přeliv jsou umístěny mimo hráz na levém břehu nádrže. Celé dílo je vyhlášeno kulturní památkou.

Mapa oblasti Vsetínských vrchů

V nedaleké Velké Lhotě (dříve Hrubé Lhotě) působil jako evangelický farář **Jan Karafiát**. Ano, je to autor knihy Broučci. Narodil na Českomoravské vysočině v Jimramově, navštěvoval piaristické gymnázium v Litomyšli, potom studoval ve vestfálském Guterslohe, na evangelické fakultě v Berlíně, Bonnu a ve Vídni, kde studia ukončil. Pracoval jako vychovatel v Kolíně nad Rýnem, jako správce učitelského evangelického semináře v Čáslavi, pak se stal farářem na Hrubé, kde sloužil dvacet let. V roce 1895 se odstěhoval do Prahy a zůstal reformovaným farářem mimo službu. Zemřel v Praze, pochován je na vinohradském hřbitově. Revidoval Bibli kralickou a zejména se zapsal do literatury půvabnou knihou Broučci. Autorská práva na tuto knihu odkázal církvi českobratrské, která díky tomu mohla finančně podporovat vydání Bible a církevních tisků.

Broučci, to je kniha stylisticky a jazykově vynikající vyprávěním o rodině svatojánských broučků. Jde o alegorický obraz, jak by měl vypadat život lidí v evangelickém pojetí. Přestože kniha je určena dětem, oblíbená je i u dospělých pro její skutečný humanismus v zobrazení lidských vztahů, výchovy dětí i životní moudrost.

Poetičnost knihy inspirovala filmaře i výtvarníky. Mne vždycky zajímalo, jak se výtvarníci popasovali s mírou antropomorfizace a výrazem kreslených hmyzích postav. První ilustrace

Cestování s motoklubem

obsahovaly postavy lidských proporcí v dobových oděvech. Stylizovaná křídla dávala fyzikální předpoklad, že plochy unesou subtilní postavu za letu. Postupem času se výraz postav broučků více a více polidšťoval. Vrcholné pojetí dosáhl Jiří Trnka, avšak mnohdy už za hranicí principů biomechaniky. Jeho broučci už vlastně ani křídla neměli, přesto dobře zachytil pohyb a plasticitu i humorné detaily, avšak překročil stylizaci reality za únosnou mez. Postavy se staly dekorací, s hmyzí a lidskou anatomií měly jen málo společného.

Ondřej Sekora

Jiří Trnka

Aleš Čuma

Po tomto vrcholu už se další autoři propadli svými okatými, neměnnými tvářemi, obrovskými hlavami, neúměrnými ostatními proporcemi, defektními anatomickými detaily do kýče. Neschopni odrážet v postavách charaktery, duševní povahu a emoce, přešli do lascivní úrovně. Tato vydání svým kýčovitým provedením s kvalitním uměleckým přístupem Jiřího Trnky nebo Ondřeje Sekory lze jen těžko srovnávat.

Jména těchto autorů raději neuvádím...

Komiksové vydání s ilustracemi Aleše Čumy obsahují v bublinách postav slova, které Karafiát ve svém textu vůbec nemá. Jsou nespisovná, a shazují poetický prvotní text. Broučci se mezi sebou zdraví "Čau" a "Těpéro", vykřikují "To je úlet" nebo "To je prča". Výtvarník však odlehčil náboženský podtext i smutný konec knihy svým pojetím a rozverným výtvarným zpracováním. Atmosféra zůstala zachována, navíc ve výjevech provedených trojrozměrně. Aleš Čuma, blanenský rodák, je výtvarníkem několika dětských knížek včetně slabikáře a učebnic češtiny z nakladatelství Didaktis.

Cestování s motoklubem

Jan Karafiát

a Aleš Čuma by si asi rozuměli...

Tož četbu nechme na jindy. Jsme tu přece proto, abychom si užili koupání a relaxace. Kdo má k vodě vrozený odpor, může strávit příjemné chvíle v motobaru Royal Star nebo u dobrot v restauraci **U Mokošů**. Já osobně zkusím od všeho trochu...

Voda přímo svádí svým kouzlem...

Bar Royal Star s motorkářskou atmosférou...

Cestování s motoklubem

U Mokrošů se dobře jí a pije... Tak co si vyberete?

Po oddychu se budeme vracet zpět přes Valašské Meziříčí. Tohle město si zaslouhuje samostatnou výpravu, alespoň bude důvod proč si sem znovu zajet. Z města vyjedeme po nádherné silnici č.150 do Bystřice pod Hostýnem. Silnice je hladká, zatáčkovitá bez svodidel a dokonce místy bez příkopů. Jezdecká chyba tu nevede k nebezpečnému pádu. Pokud budete někde hodně dlouzí, nic strašného se nestane, jen se projedete kousek po louce nebo podmítnutém poli.

Ve dvacátých letech přispěl **Bystřici pod Hostýnem** cennými díly (vedoucí postava moderní architektury v českých zemích, architekt značného mezinárodního uznání a významu) Bohuslav Fuchs. Dle jeho návrhu byla postavena část sokolovny a ředitelství firmy Tauber.

Cestování s motoklubem

Práce Bohuslava Fuchse

Dnešní provozovna firmy ADAM (najdi rozdíl)

O Michaeli Thonetovi a jeho továrně na ohýbaný nábytek jsem už psal a dokonce jsme jeho první vilu v Koryčanech navštívili při vyjíždce na Myjavu. Thonetova firma měla výrobní závod i v Bystřici pod Hostýnem. I zde si rodina postavila v roce 1873 vlastní vilu, ovšem byla dokončena až dva roky po smrti zakladatele firmy. Zdejší objekt měl větší štěstí než ten v Koryčanech. Náročná rekonstrukce objektu neskončila jen „zakonzervováním“, ale praktickým využitím třípodlažního objektu na showroom. Společnost TON zde prezentuje jak současnou produkci, tak historické kusy, jimiž se kdysi Michael Thonet proslavil. Rekonstrukce vily stála 25 milionů korun, vše zaplatil TON z vlastního, bez jakékoliv dotace. Vidíte? A jde to!

Vila Koryčany, majitelem je město.

Vila Bystřice, majitelem je TON (najdi rozdíl)

Tak tohle je ta proslavená židle vzor 14. Tento typ se drží ve výrobě už 150 roků!

Na radnici v Bystřici pod Hostýnem visí zajímavý obraz slavného **malíře Zdeňka Buriana**. Zachycuje výjev z amazonské vesnice, kde jsou kromě indiánů Kamayurá vyobrazeni i dva běloši. Starší muž **Vladimír Kozák** a šedovlasá žena, **Karla Kozáková**, jeho sestra. Oba etnografové prožili svůj život v Brazílii, v provincii Paraná a Mato Grosso. Žili vědeckým výzkumem, shromáždili desítky tisíc dokumentů a předmětů denního užívání původních kmenů Brazílie. V polovině dvacátého století natočili na 16 mm barevný film o indiánech Héta, kde se jim podařilo zaznamenat mimo jiné třeba výrobu kamenné sekery. Kromě toho namalovali stovky obrazů přibližujících život indiánů, velmi často i portréty s uvedením jejich jména. Stovky obrazů živočichů a rostlin pralesa. Položili základy historických institucí a etnografického muzea v Brazílii. Jejich sláva v odborných kruzích daleko překročila hranice Brazílie, i po smrti mají v Jižní Americe obrovské renomé.

Obraz Zdeňka Buriana

Obraz je největší, jaký Burian kdy namaloval (1960x1140mm). Vznikl na základě korespondence a fotografií, které sourozenci Kozákové posílali domů z 15.000km vzdálené země. Bohužel v sedmdesátých (Husákových) letech nebylo možno ocenit jinou vědeckou práci, než která oslavovala režim. Zdeněk Burian režim popuzoval tím, že nemaloval jeřábnice, budovatele a rudoarmějce, navíc byl světově proslulý. No uznejte, že tohle mu nemohli odpustit!

Nad Bystřicí se vypíná **kopec Hostýn** (735mnm). Byl od předslovanských dob kultovním místem. Stojí na něm bazilika Nanebevzetí Panny Marie, poutní kostel, dominanta zdaleka viditelná. Základní kámen položili roku 1721 a postavili ji podle plánů J. Ignáce Cyraniho. Stavitel Tomáš Šturm stavbu dokončil roku 1748. Za oltářem se skrývá reliéf hostýnské madony, nevím přesně, s jakými problémy věřícím poutníkům pomáhá či s jakými prosbami se na ni obracejí. Bazilika slouží Mariánskému kultu a už po 300 let láká tisíce poutníků ročně.

V starověku bylo na vrcholu Hostýna rozsáhlé **oppidum**. Celý vrchol byl ohrazen valy, jejichž zbytky ještě dnes místy dosahují výšky až 10 m, se základy širokými 15 až 20 m. Pravěké těleso valu je zhotovené z hlíny, kamení, písku a popela. Jsou v něm vytvořeny dvě klešťové brány.

Cestování s motoklubem

Délka valu je asi 1800m. Keltové převzali základ valu po předchozích kulturách, sami je ještě zpevnili. Hradisko bylo důležitým kontrolním bodem Jantarové cesty, která vedla od Středozemního moře k Baltickému.

Půdorys keltského oppida dobře patrný z leteckého snímku, v starodávném příkopu rostou stromy bujněji

Nepřítomnost hrobů na Hostýně svědčí o tom, že hradisko nebylo nikdy trvale osídleno, že mělo pouze účel vojenský, obranný a strážní.

Jantar

Cestování s motoklubem

Jantar je mineralizovaná pryskyřice třetihorních jehličnanů. Je stará nějakých 50 milionů let. Nejběžnější barvy jantaru je zlatavě žlutá. Existují i průhledné, červené, kávové i bílé. Dodnes se nepodařilo jantar uměle vyrobit, přestože je dobře známé jeho chemické složení.

Holešov je další téma pro samostatnou výpravu. Středem Holešova, městskou památkovou zónou, vede značený okruh. Žlutá značka okruhu vás dovede na zámek a zámeckou zahradu k několika zajímavým kostelům, Trinitářskému klášteru, ke kovárně, před měšťanské domy na náměstí... Ale až jindy, prohlídka okruhu totiž zabere nejmíň půlden.

Zámecká zahrada

V roce 1863 zahájil Philip Kneisl v Holešově výrobu cukrovinek, snad jako první v Čechách. Na obalech jeho cukrových piškotů a špalků byla vyobrazena sfinga. Zaměstnával asi 20 lidí. Později sortiment rozšiřoval i na čokoládové výrobky, kandované a máčené ovoce a fondán. Značka **SFINX** zůstala, dnes tu dělají BON PARI, JOJO, Lentilky, Hašlerky a nevím jaké dobroty ještě. V roce 1992 se prosperující podnik privatizoval, novým vlastníkem byla společnost Copart, kterou založily firmy Nestlé a Danone. Od roku 1999 je závod Sfinx Holešov plně v rukou Nestlé.

V Kroměříži jsme coby dup. Odtud pak nízký průlet nad asfaltem po široké, hladké silnici č.430, plné rychlých protahováků do Ivanovic na Hané a do Slavkova. O Kroměříži se ani nezmiňuji, už tak má tento itinerář 24 stran. Mám do budoucna stejně v plánu udělat samostatnou vyjížďku po Malé i Velké Hané. Tož to je všechno, těším se na setkání u Bystřičky,

